

Додаток 2
до наказу НУ «Запорізька політехніка»
від 18 лютого 2025 р. № 58

П О Л О Ж Е Н Н Я

**ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ ЧАСТИНУ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

м. Запоріжжя

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення регулює наукову, науково-технічну діяльність (далі - ННТД) науково-дослідної частини (далі - НДЧ) та наукових структурних підрозділів Національного університету “Запорізька політехніка” (далі - Університет). Положення визначає: порядок управління науково-дослідними роботами; організацію науково-технічної діяльності наукових структурних підрозділів, використання результатів наукової та науково-технічної діяльності у освітньому процесі.

1.2 Наукова, науково-технічна діяльність є невід'ємною складовою діяльності Університету, що забезпечує інтеграцію освіти і науки.

1.3 При організації та проведенні науково-дослідних робіт науково-дослідна частина університету керується Конституцією України, законами України, постановами та розпорядженнями Кабінету Міністрів України, Указами Президента України, наказами та інструкціями Міністерства освіти і науки України, Статутом Університету, наказами ректора, цим Положенням.

1.4 Науково-дослідна частина має круглу печатку із зазначенням своєї назви та назви Університету.

2 МЕТА, ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ НДЧ

2.1 Основною метою ННТД є одержання і використання нових наукових знань з метою створення суспільно корисних наукових результатів, забезпечення якісної підготовки фахівців для відповідних галузей економіки, наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; розв'язання комплексних задач у сфері наукового, технологічного розвитку; впровадження та використання в Україні і на світовому ринку наукових і науково-практичних результатів.

2.2 Основними завданнями НДЧ у галузі наукової, науково-технічної діяльності є:

2.2.1 Розвиток фундаментальних досліджень у галузі технічних, природничих, гуманітарних, соціально-економічних наук з метою їх подальшого використання для розвитку пріоритетних напрямів науки і техніки, суспільного розвитку та розбудови економіки країни. Виконання прикладних досліджень і розробок з метою ефективного використання і розвитку наукового потенціалу, залучення додаткових коштів для вирішення соціальних та інших завдань галузі. Реалізація безперервного циклу науково-дослідної діяльності від фундаментальних досліджень до впровадження НДР у практику.

2.2.2 Дослідження і розробка теоретичних та методологічних основ формування і розвитку вищої освіти, підсилення впливу науки на вирішення завдань освіти і виховання, збереження і зміцнення визначального характеру науки в розвитку суспільства, культури, економіки.

2.2.3 Підтримка існуючих та формування нових наукових шкіл.

2.2.4 Здійснення заходів щодо підтримки наукових досліджень молодих учених та обдарованих здобувачів вищої освіти, залучення їх до наукових шкіл.

2.2.5 Забезпечення підготовки в Університеті кваліфікованих фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації на основі новітніх досягнень науково-технічного прогресу.

2.2.6 Ефективне використання наукового і науково-технічного потенціалу Університету для вирішення пріоритетних завдань оновлення виробництва та проведення соціально-економічних перетворень.

2.2.7 Розвиток нових, прогресивних форм науково-технічного співробітництва із закордонними і вітчизняними осередками академічної та галузевої науки з метою спільного вирішення найважливіших науково-технічних завдань, створення високих технологій і розширення використання наукових розробок Університету у промисловості.

2.2.8 Розвиток інноваційної діяльності для створення наукоємної науково-технічної продукції та конкурентоспроможних зразків нової техніки і матеріалів, орієнтованих на ринок високих технологій.

2.2.9 Сприяє захисту інтелектуальної власності та авторських прав дослідників як основи зміцнення і розвитку науки, виходу на світовий ринок високотехнологічної продукції.

2.2.10 Модернізація та оновлення експериментально-виробничої бази Університету та ефективного її використання.

2.2.11 Організація інформаційної діяльності та популяризація досягнень вчених Університету через засоби масової інформації, конференції, виставки тощо.

2.2.12 Проведення кон'юнктурних досліджень ринку наукових послуг, патентно-ліцензійної роботи, здійснення маркетингового, інформаційного забезпечення.

2.2.13 Проведення наукових, науково-практичних конференцій, “круглих столів”, семінарів різних напрямів.

3 НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ СТРУКТУРИ ТА КЕРІВНИЦТВО

3.1 Для організації та координації ННТД у Університет згідно зі статутом створена науково-дослідна частина (далі НДЧ).

3.2 До складу науково-дослідної частини входять:

- науково-дослідна лабораторія пресування і штампування кольорових та рідкісних порошкових металів;
- науково-дослідна лабораторія підвищення службових властивостей литих та деформованих сталей та сплавів;
- науково-дослідна лабораторія підвищення зносостійкості деталей машин і обладнання;
- науково-дослідна лабораторія конструкційних матеріалів;
- науково-дослідна лабораторія технічного діагностування;
- науково-дослідна лабораторія автоматизованих систем керування технологічними процесами;

- науково-дослідна лабораторія підвищення довговічності деталей машин технологічними засобами, матеріалознавства;
- науково-дослідна лабораторія динамічних випробувань;
- науково-дослідна лабораторія енергозбереження та автоматизовані системи керування електричними та електротехнологічними комплексами;
- науково-дослідна лабораторія матеріалознавство кольорових сплавів різного призначення»;
- науково-дослідний проектний центр «Інноваційні технології в машинобудуванні»
- бізнес-інкубатор;
- центр колективного користування науковим обладнанням «Лабораторія інноваційних наукових програм та проєктів з розроблення перспективних матеріалів і технологій»;
- національний контактний пункт Рамкової програми Європейського Союзу з досліджень та інновацій «Горизонт Європа» та Програми з досліджень та навчання Європейського співтовариства з атомної енергії (2021-2025), комплементарної до програми «Горизонт Європа» за напрямом діяльності «Дослідницькі інфраструктури»;
- тимчасові науково-дослідні групи.

3.3 Структурні наукові підрозділи Університету діють на основі статуту, створюються наказом ректора і знаходяться в підпорядкуванні проректора з наукової роботи та міжнародної діяльності.

3.4 Структурні наукові підрозділи Університету здійснюють свою діяльність відповідно до затверджених ректором положень про них, які регламентують права і обов'язки керівників цих підрозділів.

3.5 Виконання фундаментальних і прикладних досліджень, науково-технічних(експериментальних) розробок в Університеті здійснюються колективами, до складу яких входять наукові та науково-педагогічні працівники, докторанти і аспіранти, інженерно-технічні працівники, здобувачі вищої освіти,

допоміжний персонал та в разі потреби залучаються фахівці інших організацій та підприємств.

3.6 Організацію та безпосереднє керівництво виконанням НДР здійснюють наукові керівники. У разі потреби можуть призначатись також відповідальні виконавці, наукові консультанти.

3.7 Організацію ННТД в Університеті та її безпосереднє керівництво здійснює проректор з наукової роботи (НР) в межах делегованих ректором повноважень.

3.8 Поточною діяльністю НДЧ керує її начальник, що підпорядкований проректору з наукової роботи та міжнародної діяльності, який приймається на посаду та звільняється наказом ректора Університету за поданням проректора з наукової роботи та міжнародної діяльності.

На посаду начальника НДЧ приймається вчений з науковим ступеням доктора (кандидата) наук за наявністю стажу науково-організаційної роботи не менше 5 років.

Начальник НДЧ виконує обов'язки проректора з наукової роботи та міжнародної діяльності в період його тимчасової відсутності (відпустки, відрядження тощо) за наказом ректора Університету.

3.9 Управління та організація ННТД здійснюється через створені у НДЧ підрозділи:

- науково-технічний відділ з організації виконання науково-дослідних робіт (далі – НТВ);
- патентно-інформаційний відділ (далі – ПІВ);
- відділ стандартизації, метрології і наукового обладнання.

На науково-технічний відділ з організації виконання науково-дослідних робіт покладається вирішення наступних основних завдань:

- організація проведення конкурсу НДР, що фінансуються із загального фонду державного бюджету;
- формування річних тематичних планів НДР, що виконуються по загальному (теми) та спеціальному (госпдоговори) фондах державного бюджету;

- формування тематичних планів НДР, що виконуються в межах робочого часу викладачів;
- формування штатних розписів та кошторисів по НДР та затвердження їх в МОН України;
- підготовка бюджетних запитів по загальному та спеціальному фондах держбюджету;
- контроль за дотриманням нормативних вимог, комплектністю і якістю оформлення документації по НДР, порядком її узгодження;
- контроль за раціональним використанням коштів, штатів;
- аналіз фінансово-господарського стану за кожною темою, госпдоговором.

Патентно-інформаційний відділ вирішує такі основні задачі:

- забезпечення захисту і правомірного використання об'єктів інтелектуальної власності, що відповідають потребам вітчизняного та світового ринку.
- організація патентно-ліцензійної і раціоналізаторської роботи;
- інноваційна діяльність;
- науково-технічна пропаганда;
- довідково-інформаційна робота;
- науковий аналіз і узагальнення науково-технічної інформації;

Відділ стандартизації, метрології і наукового обладнання, завданням якого є забезпечення єдності вимірювань і достовірності їх результатів під час виконання науково-дослідних робіт, а також контроль за виконанням метрологічних норм та правил під час виконання НДР і в господарчій діяльності університету.

3.10 Бухгалтерський облік діяльності НДЧ здійснюють служби бухгалтерії Університету, своєчасно надаючи інформацію про фінансовий стан господарчої діяльності НДЧ проректору з НР і начальнику НДЧ, які приймають рішення і несуть персональну відповідальність за результати функціонування НДЧ.

4 ФІНАНСУВАННЯ

4.1 Для здійснення ННТД запроваджується принцип багатоканального фінансування, у тому числі з використанням можливостей, які надає входження України в міжнародний науковий простір.

4.2 Джерелами фінансування НДР Університету є кошти державного бюджету, кошти, що одержані від замовників (юридичних та фізичних осіб) на виконання науково-дослідних робіт, кошти міжнародних грантів, інші джерела відповідно до чинного законодавства України.

4.3 Наукові дослідження і розробки Університету, що проводяться за рахунок коштів державного бюджету, фінансуються Міністерством освіти і науки України за відповідною бюджетною програмою.

4.4 НДР, що виконуються за рахунок коштів замовників, фінансуються відповідно до порядку, передбаченого в укладеному із замовником договорі.

5 ПЛАНУВАННЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ І ОБЛІК

5.1 Управління науковою і науково-технічною діяльністю здійснює Міністерство освіти і науки України в межах його повноважень. Поточне та перспективне планування наукової та науково-технічної діяльності здійснює Університет.

5.2 Планування наукових досліджень і розробок здійснюється відповідно до основних науково-технічних напрямів. Основою планування науково-дослідної діяльності є тематичний план науково-дослідних робіт.

5.3 Університет самостійно здійснює поточне та перспективне планування НДР відповідно до затвердженого ректором і узгодженого з Міністерством освіти і науки України тематичного плану.

Фундаментальні та прикладні дослідження, науково-технічні (експериментальні) розробки, розробки, що сприяють розвитку інноваційної діяльності, які

фінансуються за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, включаються до тематичного плану на підставі проходження конкурсного відбору.

5.4 Фінансово-господарська діяльність НДЧ здійснюється на підставі затверджених Міністерством освіти і науки України кошторисів за відповідними бюджетними програмами.

5.5 Кошторис є основним плановим документом НДЧ, який надає повноваження щодо отримання надходжень і здійснення видатків, визначає обсяг і спрямування коштів для виконання своїх функцій НДЧ та досягнення цілей, визначених на бюджетний період відповідно до бюджетних призначень.

5.6 Планування витрат на проведення науково-дослідних робіт здійснюється НДЧ самостійно на основі розрахунків, результати яких відображаються в калькуляції кошторисної вартості в цілому за темою, договору з виділенням вартості робіт, які підлягають виконанню у поточному бюджетному році.

5.7 Документальне оформлення операцій, пов'язаних з виконанням НДР або наданням платних послуг у сфері наукової, науково-технічної діяльності, забезпечення їх обліку та складання звітності здійснюється відповідно до вимог Бюджетного кодексу України, Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від [28.02.2002](#) N 228 (із змінами), та інших нормативно-правових актів.

5.8 Науково-дослідні роботи, що виконуються за рахунок коштів державного бюджету, підлягають обов'язковій реєстрації в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від [31.03.92](#) N 162 "Про державну реєстрацію науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій".

5.9 За підсумками виконаних наукових досліджень НДЧ складає відповідні звіти, видає збірки наукових праць, доповідей і тез доповідей на наукових конференціях, анотацій завершених НДР.

6 ВИКОНАВЦІ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ

6.1 Суб'єктами наукової, науково-технічної діяльності в НДЧ є штатні наукові та науково-педагогічні працівники, науково-технічні працівники, докторанти, аспіранти, здобувачі вищої освіти, стажисти-дослідники, керівний склад Університету, спеціалісти, що здійснюють організацію та координацію досліджень і розробок.

6.2 Виконання НДР в Університеті може проводитися особами на умовах сумісництва у вільній від основної роботи час із оплатою згідно з чинним законодавством, а також за цивільно-правовими договорами, оплата праці здійснюється відповідно до діючих нормативно-правових актів України та згідно із штатним розписом НДЧ.

6.3 До виконання наукових, науково-технічних робіт можуть залучатися фахівці наукових установ, підприємств та організацій Національної та галузевих академій наук, інші фахівці, що мають відповідну кваліфікацію.

6.4 Науково-педагогічні, наукові працівники виконують дослідження та розробки відповідно до національних, державних, галузевих програм і проєктів, тематичних планів, договорів, індивідуальних планів, несуть відповідальність за якість і своєчасність їх виконання, наукову та практичну цінність, суспільну та економічну корисність наукових і науково-практичних результатів.

6.5 Складовою науково-технічного потенціалу Університету є науковий доробок здобувачів вищої освіти, який відповідно до чинного законодавства передбачає: науково-дослідну роботу, що включена в графік освітнього процесу (курсіві, дипломні роботи, практичні лабораторні заняття, виробнича практика з елементами дослідницького характеру), та роботу, що індивідуально виконується поза графіком освітнього процесу.

7 МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

7.1 НДЧ разом з відділом міжнародної діяльності здійснює науково-технічне співробітництво з навчальними закладами, організаціями, фірмами та фондами зарубіжних країн, інші види наукового співробітництва відповідно до чинного законодавства України.

7.2 Міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво спрямовано на:

- залучення до співпраці закордонних замовників та інвесторів, укладання та виконання угод про співробітництво із закордонними університетами, фірмами, фондами та іншими організаціями на проведення досліджень і розробок;
- залучення коштів закордонних замовників та міжнародних фондів і грантів для фінансування НДР;
- одержання конкурентоспроможних на світовому ринку науково-прикладних результатів, розробку високоефективної науково-технічної продукції;
- трансфер на світовий ринок наукової та науково-технічної продукції, здійснення маркетингу, участь у міжнародних виставках та ярмарках;
- забезпечення проходження науковими, науково-педагогічними працівниками, докторантами, аспірантами та обдарованими здобувачами вищої освіти наукового стажування за кордоном, ознайомлення з передовими світовими досягненнями техніки і технологій, приладами та науковим обладнанням;
- публікацію за кордоном у провідних наукових та науково-технічних виданнях наукових результатів, які не є конфіденційною інформацією;
- організацію та участь у міжнародних наукових та науково-практичних конференціях, семінарах, симпозіумах;
- висування провідних учених Університету на здобуття міжнародних премій.

8 ВЗАЄМОВІДНОСИНИ ТА ЗВ'ЯЗКИ

8.1 Здійснення підготовки спеціалістів сумісно з освітнім процесом на основі використання останніх досягнень науки та техніки відповідно з напрямками науково-технічного прогресу і соціально-економічною потребою в спеціалістах нового рівня.

8.2 Розробка і впровадження в освітній процес нових технічних засобів навчання, створених за результатами наукових досліджень.

8.3 Проведення на базі наукових підрозділів різноманітних форм навчальної роботи: дипломного та курсового проєктування, навчальної та виробничої практики, цільового використання в процесі навчання наукової апаратури, обчислювальної техніки та інше.

8.4 Залучення здобувачів вищої освіти до участі в наукових, науково-дослідних роботах, що виконуються науковими структурними підрозділами.

8.5 В межах своєї компетенції НДЧ взаємодіє з відділами: кадрів, бухгалтерії, юридичним, діловодства та іншими.

9 ПРАВА

9.1 Надавати рекомендації з організації та проведення НДР.

9.2 Вимагати від інститутів, кафедр, підрозділів, керівників НДР подання необхідних матеріалів для аналізу наукової, науково-технічної діяльності, статистичного та оперативного обліку та інших матеріалів, необхідних для виконання функцій НДЧ.

9.3 Контролювати наукову, науково-дослідну, науково - технічну діяльність факультетів, кафедр, підрозділів.

9.4 Забезпечити набуття Університетом майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності, що створені в результаті його наукової, науково-технічної та науково-дослідної діяльності.

9.5 Подавати проекти наказів на заохочення, преміювання співробітників НДЧ, по результатах науково - технічної діяльності НДЧ, а також призначення керівників, відповідальних виконавців тем та госпдоговорів, розподіл фінансування за темами.

9.6 Подавати документи статистичної звітності, звіти з науково-технічної діяльності НДЧ.

9.7 Вести листування з МОН України, підприємствами, організаціями.

9.8 Вказівки НДЧ в межах функцій, передбачених цим Положенням, з науково-технічної діяльності є обов'язковими до керівництва та виконання інститутам, кафедрам, підрозділам, науково-дослідним лабораторіям та групам.

10 ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

10.1 Керівництво НДЧ не менше одного разу на рік інформує науково-технічну раду університету про результати наукової і господарчої діяльності НДЧ за поточний період.

10.2 Вся повнота відповідальності за якість та своєчасність виконання функцій за цим Положенням покладається на начальника науково-дослідної частини.

10.3 Ступінь відповідальності інших співробітників встановлюється посадовими інструкціями.

Розроблено:

Узгоджено:

В.о. начальника НДЧ

Проректор з НР

 Наталя Висоцька

Вадим ШАЛОМЄЄВ

 Начальник юридичного відділу

Максим ДЄЄВ